

Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravišstvo sprejema naročila, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravišstvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 115.

90. števil.

Maribor, dne 4 avgusta 1924.

Letnik XVI.

Za likvidacijo nasilnih metod.

Po svojem najrazličnejšem oblastnem, nasilnem in zločinskem početju od predrznega izzivanja mirnih ljudi do krvavih izgrediv na ulicah in do zločinskih umorov je začela orjuna v Sloveniji sama misliti na to, da jo zadene prej ali slej razpust. Po krvavi nedelji v Trbovljah se je orjunski prvak vpričo čuvarjev postavil in javnega redi postavil s tem, da misli orjuna nastopiti proti pozitivnim zakonom države. S tem so orjunaši javno izpovedali, da so pripravljeni oprijeti se vseh protizakonitih sredstev ali z drugimi besedami, da so organizirani tudi za ilegalno delo. Mogoče je hotel orjunski voditelj s svojim govorom o nastopu proti zakonom samo sondirati teren ter izvideti sledeče: Ob-
last nas čuje in sedaj naj se odloči, ali hoče naše proti-
zakonito delo trpeti ali pa ne. Oblast se je tedaj obna-
šala kot bi ne slišala orjunske bojne napovedi pozitiv-
nim državnim zakonom. To se je orjuni zdelo zaenkrat
čisto prav in ugodno, ni pa opustila misliti na to, kako
bo tedaj, če se začne oblast obnašati kot prava čuvarica
zakona, odnosno, če se odloči enkrat za razpust orjune.

Se pred sestavo sedanje vlade je orjunsko glasilo »Orjuna« v Ljubljani v daljšem članku razmotirala slučaj razpusta. Dovolj je, če iz tega članka citiramo konec, ki se glasi takole: »Gorje vam, kadar bomo iz-
vajali par. 2 naših pravil, nelegalno izpod zemlje, izza
plota, izza zida itd. Na razpust gospoda, toda gorje
vam!« — Te besede zadostujejo v spoznanje pravega
značaja orjune. Napoveduje se torej nelegalna borba z
vsemi sredstvi in iz vsch krajev proti oblasti, ki bo or-
juno razpustila, odnosno, ki bi uveljavila zakon za vse
enako in nad vsemi ter popolnoma prenehala s toleri-
ranjem vsake nezakonitosti.

Orjunske grožnje izpod zemlje, izza zida, izza plota
itd., so bojna napoved zakonom in vladi. Kaj mora sle-
diti iz tega? Ali vlada in oblast še naprej pustita orjuno
groziti in tudi delati proti zakonom ali pa, da moč za-
kona udari tudi njeno podzemno in nelegalno delo. —
Po izjavi vladnega predsednika ob nastopu vlade pri-
čakujemo, da se čimprej zgodi drugo, ker bi bilo vsako
odlašanje že nekaka kapitulacija pred orjunkskimi pre-
drznostmi, ki se ne rotijo prvič proti zakonu in proti ob-
lasti v državi.

Glede orjune in njenega početja je pa na vsak na-
čin potrebno, da se člani vlade do dobra pomenijo in
sporazumejo med seboj. V Srbiji je orjuna nekaj dru-
gega kot pa pri nas in na Hrvaškem. Tam je orjuna
nastala kot reakcija ali celo kot nekaka obramba na-
pram akcijam velesrbskih fašistov ali Srnao. Srnao si
je vzela za parolo velesrbsvo, orjuna pa jugoslovanstvo.
To se vidi tudi v krajih Vojvodine s srbskim prebiva-
lštvom, ki je pa razdeljeno na velesrbsko in jugoslovan-
sko strujo. V teh krajih je bilo že več kot preveč krva-
vih pobojev med srnaovci in orjunaši. Kako bi se v teh
krajih napravil mir, bodo pač najbolje vedeli njihovi
narodni zastopniki. Pri nas je pa z orjuno čisto druga-
če. Orjuna ni reakcija na kakšno akcijo, ampak pravi
in pravcati fašistovski izrastek, ki se je razvil v služ-
bi dobro znane protiljudske politične skupine. Ker si
Pribečevičevi pristaši pod vodstvom Žerjava niso mogli
pridobiti pristašev legalnim putem, so pač poskusili z
organiziranjem teroristične organizacije, ki bi z nasil-
jem gonila ljudi v politični tabor pri narodu popol-
noma diskreditirane gospode. Najboljša rešitev je se-
veda razpust vseh fašistovskih organizacij brez razlike,
orjune v Sloveniji pa še posebej in pred vsem.

V Sloveniji je Žerjav orjuno zbral in on jo tudi
uporablja edinole v svoje svrhe. Žerjavova družba je
kriva vseh nezakonitosti, ki so se kopičile v zadnjem
času in pri tem je najbolj sodelovala orjuna. Orjuni še
lastnega glasila ni potreba, ker to vse opravljajo gla-
sila Žerjavove politične skupine, kakor »Jutro«, »Na-
roda«, »Tabor« itd. Začetkom se je v orjunskem glasi-
lu nekaj malega povdarjalo, da je orjuna samostojna
politična skupina, to pa je bilo gotovo samo slepilo za
nekatero člane, v resnici je pa orjuna ob vseh prilikah
in posebej še sedaj pri občinskih volitvah pošiljala svo-
je člane v službo in delo za Žerjavovo politiko. Ko je
Žerjav pri Pašiču kompetiral za mesto strahovalca in
gerenta cele Slovenije in je rabil v to svrhu nered in
nemire, so mu zopet orjunci služili z raznovrstnimi iz-
gredi, provokacijami in tudi s krvavimi zločini.

Ko je Žerjav začel operirati z izmišljeno komuni-
stično zaroto, so mu pri tem zopet služili orjunci kot
provokaterji in ovaduh. Ko so najprej obletali vse kra-
je ter delali poskuse z raznoimenskimi žerjavovskimi
občinskimi listami, so kmalu videli, kdo od delavcev se
da preslepiti in kdo ne. Nezavedne so slepili, dokler je
šlo, zavedne so pa hoteli ovajati kot prevratne komuni-
ste. Pri tem se je v kratkem času daleč zašlo od pra-
vice. Stvar je lahko razumljiva: veliki župan v Žerjav-
ovi službi, orjunci v Žerjavovi službi, in veliki župan
obravna orjunske ovadbe ter izdaja v njih smislu
odredbe na podrejene organe. Ti sprejemajo orjunaško-
žerjavovske ukrepe kot zakon in potem si vsakdo lahko

misli, kako daleč se pri tem pride od pravega zakona in
pravice.

Za orjunsko službovanje Žerjavu in njegovi poli-
tiki je vse polno dokazov. Sicer se pa lahko vidi raz-
ličnost orjune v Sloveniji od one tam doli v Srbiji in v
Vojvodini tudi v tem, če primerja kdo orjunaški list
»Vidovdan« v Novem Sadu v ljubljansko »Orjuno«. —
»Vidovdan« ima v najrazličnejših vprašanjih v državi
svoje lastno mnenje, dočim pove ljubljanska »Orjuna«
samo to, kar pravi Žerjav in kar se najde tudi v Žerja-
vovih listih. Če so srnaovci in orjunaši po Srbiji še tak-
šni fašisti, so vendar še malo bolj kot pa orjunci v Slo-
veniji. Ti so fašistovski izrodek najgrše vrste, pa če
tudi ne bi bili omadeževani z nedolžno krvjo in ne bi
imeli toliko nasilja in zločinov na vesti, bi bil vendar že
skrajni čas, da gredo, ker Žerjav je doigral, doigrali so
tudi njegovi hlapeci in zato morajo iti za svojim gospo-
darjem. Režim nasilja je pokopan, zlomljeno in poko-
pano naj bo tudi njegovo divjaško orožje!

Politične beležke.

Razkrita nasilje in podkupovanje prejšnjega reži-
ma. Sedaj se je razkrilo, kako je Pašič—Pribečevičev re-
žim svoje liste izdrževal z državnim denarjem, opozici-
jonalne pa zaliral z največjim nasiljem. Razkrilo se je
tudi, da je finančni minister izdajal nek list, za kate-
rega pa nihče ne ve, a je vendar izdajal za vsako števil-
ko ogromno svoto 130.000 D. — Z ozirom na ta dejstva
je vlada sklenila, da se morajo pregledati vsi akti in bo
storila proti temu odločne korake. Razen tega je prej-
šnji režim preganjal vse liste, ki niso klonili in so po-
šteno kritizirali njeno škodljivo delo. Pri tem je šla vla-
da preko zakona. Minister Nastas Petrovič je vse to ugo-
tovil in tudi poročal na današnji vladni seji, da je prej-
šnji režim dal vsem oblastvom navodila, da se morajo
neki listi sistematično zaplenjevati, da bi se jim na ta
način tudi materijelno škodovalo ter ljudstvu predsta-
vilo njih ideje kot protidržavne in škodljive. Med časo-
pise na tej listi je na predlog dr. Žerjava dr. Wilder stav-
vil tudi »Slovenca«. Pravosodni minister je izdal so-
diščem posebna navodila, ki so mu žalibog ponekod
sledila. Vse to je sedaj prenehalo in nova vlada nima
nobenega strahu pred pošteno kritiko svojega delovan-
ja in je zato vse reakcionarne predpise razveljavila.

Izjava ministra Nastasa Petroviča. Notranji mini-
ster Petrovič, ki je kot radikal že dolgo delal za opozi-
cijo ter je stopil tudi v njeno vlado, je dal na razne na-
pade sledečo izjavo: Mene napadajo, ker sem vstopil v
vlado predno sem izstopil iz stranke. Vsej javnosti je
znano, da me je radikalna stranka razrešila vsake dis-
cipline, odkar me ni več vabila k sejam glavnega od-
bora, kot enega najstarejših članov istega. Razentega ni-
so pozvali na sestanek glavnega odbora delegatov iz
mojega volilnega okrožja tako, da so bili volilci iz mo-
ravskega okrožja brez zastopstva. Jaz se zato smatram
kot razrešenega in kot svoboden človek naredim kar
hočem. V klub ne bom prišel, dokler bo tam vladala
diktatura. Tudi me obrekujejo radi bogastva. Obžalu-
jem, da sploh še morejo biti v radikalni stranki ljudje,
ki te vesti širijo. Ono, kar imam, sem zaslužil s pošte-
nim delom. Če hoče, lahko vsak pogleda v Narodno ban-
ko in bo videl, koliko sem dolžen. Jaz se bom potrudil,
da se čimprej naredi zakon, s katerim se bo razčistilo,
kaj ima kdo izmed politikov, koliko ima in kako je
prišel do svojega bogastva. In takrat bo precejšnje šte-
vilo onih, ki se nahajajo v vodstvu radikalne stranke,
dajalo odgovor.

Minister Vesepjak svojemu uradništvu. Minister
Vesepjak je uradnikom svojega ministrstva razložil
svoj program glede izvedbe agrarne reforme in ob tej
priliki naglasil, da se mnogo pritožujejo nad korup-
cijo, ki vlada v tem ministrstvu. Minister Vesepjak je
izjavil, da osebno nikogar ne obtežuje, da bi pa proti
vsakomur, ki bi zlorabljal svoj položaj, nastopil z vso
strogostjo zakona. On zahteva, da se mora popraviti,
kar je napačno in nepravilno. Storit se mora vse, brez
ozira na strankarske in osebne koristi, da se čimprej
na podlagi zakona vsaj malo približamo velikemu so-
cialnemu cilju agrarne reforme. V podrobnostih je na-
glasil veliko socialno nalogo te reforme in prosil urad-
ništvu, da ga v njegovih stremljenjih podpira.

Predaja ministrskega predsedništva. »Novosti« v
Beogradu prinašajo uprav senzacionalno poročilo o
predaji ministrskega predsedništva; znano je, da Pašič
ni počakal v predsedništvu Davidoviča ter mu posle
osebno predal, pač pa mu je sporočil, da nima nicesar
predajati. »Novosti« sedaj razkrivajo, kako je Pašič
pred predajo na lopovski način odstranil materijal, ki
ga je obtoževal. V noči, ko je bil nepričakovano podpi-
san ukaz o imenovanju Davidovičeve vlade, so se pri-
peljali pred predsedništvo vlade Rade Pašič, šef pred-
sedništva in njegov tajnik. Odprli so s silo vrata, nato
pa pobrali vse dokumente, ki jih kompromitirajo ter
jih pometali skozi okno v stransko ulico, kjer ji je žan-

dar naložil na avtomobil. Sekretar je nato skočil skozi
okno ter se odpeljal z dokumenti, ostala dvojica pa je
izginila skozi vrata. Izgleda, da je pri tej operaciji bil
tudi udeležen šef političnega oddelka Ljubiša Lazare-
vič.

Kriza radikalne stranke. Ob rojstvu radikalne stran-
ke leta 1881 sta stala Nikola Pašič in Pero Todorovič,
oba prijatelja Svetozarja Markoviča, duševnega utemel-
jitelja te stranke, ki je bila po svojem programu kmet-
sko-socialistična. Osnovne programne točke Svetozar-
ja Markoviča so bile: 1. boj birokratskemu sistemu, ki
je takrat vladal v Srbiji; drugič sporazum med Srbi in
Bolgari, kakor tudi Hrvati, v kolikor je bilo mogoče ta-
krat o tem govoriti; 3. socialni preustroj v notranjosti;
4. vlada ljudstva; 5. federacija na Balkanu. Obenem je
očitoval veliko sovraštvo do Obrenovičev. Ali malo-
katera stranka je znala utajiti osnovna načela, na kate-
rih je bila zgrajena, kakor radikalna. Že leta 1887 so radi-
kalni voditelji dali roko liberalcem, ki jih je pa Marko-
vič znal kaj izvršno zasmehovati, in nedolgo potem so
ponudili svojo roko celo Obrenovičev. Strahovito naglo
se je tu vsilil proces eliminacije vsega, kar bi spomin-
jalo na prvotno izraziti ljudski, demokratični in social-
ni program Svetozarja Markoviča. Mesto tega pa se jav-
lja vladoželjnost, velikomeščanstvo, kapitalističen duh.
Ko je leta 1891 Čoka Andjelković objavil svoje »Misli k
realizaciji gospodarskega programa radikalne stran-
ke«, so ostala seveda njegova izvajanja brez odmeva.
Radikalna stranka je utajila svojega duševnega očeta,
kar je povzročilo nastanek »Mladoradikalne stranke«,
Hladni računar in trgovsko-politični špekulant Nikola
Pašič je na svojega nekdanjega prijatelja pozabil in
ustvaril iz radikalne stranke svojo »žlahto«. O zaslugah
Nikole Pašiča, ki jih priznavamo, bo govorila bodoče-
nost, primerjajoč ob nepodkupljivi obletnici zgodovine
dobro in zlo, ki se je ustvarjalo. Ali samo eno moramo
obžalovati, kar obžaluje z nami vsak odkrit državljan,
da se ni do danes mogel dvigniti v radikalni stranki
mož, ki bi se mu posrečilo izločiti »žlahto«. Najboljši
in najizrazitejši politik te stranke, ki je že ob njenih po-
vohih veliko obetal, pokojni Stojan Protić je v tem boju
podlegel. In tudi ob nedavnem dvoboju je Pašič s svojo
»žlahto« zmagal, kar pa stranki zopet enkrat ni bilo v
korist.

Po svetu.

Militaristične želje bolgarskega režima. Bolgarska vla-
da se zopet poteguje za zvišanje stalnega vojaškega ka-
dra, ki ji je odmerjen po mirovnih določilih. Glede te že-
lje se je bolgarska vlada obrnila tudi do sosednih držav,
predno stopi pred medzavezniško komisijo. Rumunija pod-
pira pridno bolgarske militaristične želje in naklepe, na-
ša vlada se je pa izjavila proti. Do tega odklonilnega sta-
lišča jo vodi zlasti dejstvo, da sedanja bolgarska vlada ne
sloni na volji narodne večine. — O razmerah v Bolgariji
je izjavil Kosta Todorov, bivši diplomat nekdane zemlja-
radniške vlade, sedaj emigrant v Beogradu in v Pragi, da
so neznosne pod terorjem Cankove vlade. Delovno ljud-
stvo Bolgarije se mora z revolucijo rešiti sedanjega reži-
ma in končno bo še najboljša za Bolgarijo, če se prej ko
prej združi z našo državo v veliko federativno jugoslovan-
sko državo. Idejo jugoslovanske federacije zastopajo vsi
voditelji bolgarskih kmetov in delavcev.

Kongres italijanskih vojnih spudeležnikov. Kongres
italijanskih udeležencev svetovne vojne, ki se je prošli
teden vršil v mestu Assisi, je skoraj enoglasno povdarjal
popolno samostojnost svoje zveze napram fašizmu ter je
sklenil podpirati vlado samo pod pogojem, če obsoja in
pobija nezakonitost. Tudi mnogoštevilni fašisti so sogla-
šali s kongresnim dnevnim redom, ki zahteva popolno
vzpostavitev zakonitosti brez ozira na politiko ter jasno lo-
čitev med stranko in vlado. Razpravljalo se je tudi o u-
moru poslanca Mateottija in vsi kongresisti so bili eno-
dušni v tem, da je radi tega zločina popolnoma upravičen
moralni odpor ljudstva.

Deseta obletnica smrti Jauresa. Pred desetimi leti, ob
izbruhu vojne, je bil sredi Pariza od bojevitih naciona-
listov umorjen socialistični poslanec in pacifist Jaures.
To je bil prvi mrtvec na edino pravem polju časti in sla-
ve. V nasilno smrt so mu pa sledili še mnogi drugi ozna-
njevalci miru v dolgoletni dobi vojne razdirjanosti. Fran-
coska vlada je sedaj sklenila, da se zemeljski ostanki po-
kojnega pacifista prenesejo v Pantheon med druge od-
lične sinove Francije. Povodom deseletnice. Jauresove
smrti je prišlo v francoski zbornici do ostrih preprirov med
socialisti in komunisti, ker so naslednji prvimi očitali, da
so izdajalci idej velikega pokojnika.

Rusko-japonska pogodba. Londonski listi poročajo, da
sestoji med Japonsko in Rusijo sklenjena pogodba iz sle-
dečih delov in določil: 1. Vzpostavitev diplomatskih odno-
šajev, 2. evakuacija severnega dela Sahalina, 3. podpis
trgovinske pogodbe, 4. obveznost, da se od obeh strani
preneha s politično propagando, ki bi zamoglo škodovati

notranji politiki obeh držav in 5. Japonski podeljene koncesije na severnem Sahalinu.

Slaba žetev na Madžarskem. Madžarsko poljedelsko ministrstvo je izdalo podatke o letošnji žetvi, ki je izpadla prilično slabo. Madžarska je sicer sigurna pred gladom in nekaj bo ostalo tudi za izvoz, napram prejšnjim letinom pa je letošnja zelo neznatna. Krušnega žita bo pridelala okrog 20 milijonov stotov. Za izvoz bi v najboljšem slučaju preostalo okrog 4—5 milijonov stotov. Koruza bo izborna obrodila, vendar pa je malo polja z njo obsejanega. Krompir in drugi pridelki bodo srednje obrodili. Trgatev bo slaba, ker so razne bolezni mnogo vinogradov uničile.

Iz Slovenije.

Podlo gonjo proti SLS sta začela »Jutro« in »Narod« s tem, da podtikata zastopnici in voditeljici slovenskega ljudstva proti resnici in pravici vse to, kar je počenjal med vojno dr. Sušteršič, prej najhujši sovražnik naše države, danes iskreni prijatelj Žerjava-državotvorca. Znani Hermann Wendel pa piše na strani 189 svojega dela, »Aus dem südslawischen Risorgimento«: »Med vojno je dr. Krek s svojim vplivom preprečil ob (majski deklaraciji), da ni »Slovenec«, vodilno glasilo SLS po Sušteršiču in njemu udanem nepridipravu, ki sta dobila migljaje iz Dunaja, zajadral v protisrbsko vodovje«. Tudi pred nedavnim se je hotel dr. Sušteršič z intrigami v Beogradu rehabilitirati kot »sektorist« jugoslovanske tiskarne v Ljubljani, pa se mu je navzlic Žerjavovemu sekundiranju ponesrečilo. Po Wendlovem mnenju si je dr. Krek nakopal s tem »sovražstvo napredne zlahte, katere kratkovidnost ni mogla tega spoznati, kar je on spoznal.« In na strani 190 piše, da so dr. Sušteršič in drugi habsburški lakaji v Ljubljani ob pričetku vojske zavpili navdušeno hura in da so dvoru na ljubo, hoteli vse nezanesljive izriniti iz stranke, a v prvi vrsti Kreka samega. Navzlic nevarnosti, ki je pretila stranki, se je boj med »Krekovci« in »Suštercijanci« nadaljeval do popolne Krekove zmage. Dr. Jež, dr. Krekov učenec, je začel leta 1917 izdajati »Jugoslovana«, ki je decembra 1917 prinesel izjavo, da zglasna okrožnica ob pričetku vojne ni bila nikdar sklenjena, niti v seji vodstva, niti v seji izvršilnega odbora, ampak, da nosi zanjo odgovornost dr. Sušteršič sam. Dr. Sušteršič pa je decembra leta 1917 odgovoril z njemu lastnim sarkazmom, da je bil uspeh okrožnice zelo povoljen, ker se je izkazalo, da je imelo »velesrbstvo« na Kranjskem prav malo korenin. Dr. Sušteršič je bil, ki je 8. aprila 1918 obsodil jugoslovansko emigracijo in ki je do zadnjih konsekvenc deloval proti državi Srbov, Hrvatov in Slovencev. Gospoda okoli »Jutra«! Boj naše stranke proti dr. Sušteršiču je bil boj načel, boj programov. Mi smo ga politično izločili. Nacijonalni državotvorci pa se z njim bratijo!

† **Filip Hauptman.** V Svečini je v soboto, 2. avgusta, umrl g. Filip Hauptman, bivši tamošnji nadučitelj, star 68 let. Rajni je bil odločen pristaš SLS, zvest naš volilec in učitelj, ki ga je vse spoštovalo. Živel je v lepi slogi z ljudstvom in duhovništvom. Huda bolezen (rak) ga je ugonobila. Svetila blagemu pokojniku večna luč!

V Ceršaku ob Muri se je vršil v nedeljo, dne 3. avgusta popoldne pri g. Hanc volilni shod SLS. Kljub slabemu vremenu so prišli naši volilci in agitatorji v lepem številu, akoravno so trije demokratiški županski kandidati na cesti volilce odganjali od shoda. O političnem položaju in občinskih volitvah je govoril naš poslanec Žebot. Celotni kandidati na nasprotni listi so izjavili, da bodo glasovali za SLS, ki ima prvo skrinjico. Orjunske divjakov in ošabnežev, ki imajo drugo mesto, nihče ne mara. Zmaga naše stranke je zagotovljena. Orjuncem Hamra Rudija in Pepija, Hercog Karla in enakih tičkov noben poštenjak ne mara. Oh, kakor se bodo po 10. avgustu kislilo držali!

Volilni shod SLS pri Sv. Petru niže Maribora se je večer, dne 3. avgusta zjutraj sijajno obnesel. Nad 100 volilcev mu je prisostvovalo. Prišli so tudi združeni samostojni, radikalni in demokrati. Bilo jih je okoli pol ducata. Izvajanja govornika-poslanca Žebota pa so jih tako »vžgala«, da so drug za drugim izginili. Le »radikal« Verlič, znan mešetar z brejimi kravami in telicami, je ostal. Revež pa je slišal take obtožbe, da se nam je smilil. Kričanje par nasprotnikov, da SLS nazaduje, se bo v nedeljo dne 10. t. m. pokazalo kot lažnjivo. Cela fara je na naši strani. Govoril je tudi župan g. Fluher o obči, gospodarstvu in razkrinkal laži nasprotnikov.

Katoliškemu dijaštvu! O priliki zborovanja slovenskega katoliškega dijaštva v Ljubljani je bila ustanovljena Počitniška zveza dne 26. julija. Zveza naj bo osrednja organizacija slovenskih katoliških počitniških društev. Ker pa na tem zboru mnogo društev ni bilo zastopanih, zlasti pa ona iz mariborske oblasti, niti niso poslala poročil o dosedanem delovanju, zato prosimo, da nam pošljejo svoje naslove, da razpošljemo okrožnice in damo navodila. Enako pozivamo tudi tovariše iz krajev, kjer še ni počitniških društev, pa bi jih bilo mogoče ustanoviti, da pošljejo svoje naslove. Dopise naslavljajte na naslov: Počitniška zveza, Akademski dom, Miklošičeva cesta 5. Ljubljana. Z Bogom za narod! — Tajnik.

Iz Petrovč. Eden izmed teh, ki so slepo verovali v farbarije »Jutra«, je tudi g. nadučitelj Rudolf Wudler v Petrovčah. Njegovo demokratsko srce se je čedalje bolj ogrevalo za Žerjava in njegovo Orjuno, v bolečinah pa se krčilo pri pogledu na mnogoštevilčen orlovski naraščaj. Učenci-Orličji vedo povedati, da jih je ta veliki »šolnik« v šoli zmerjal s »čuki«. Komaj je »Nova Doba« pred kakim tednom prinesla vest, da je minister prosvete, g. Pribežević prepovedal telovadno društvo Orel, že je

posameznim učencem izven šole trobil, da bo z novim šolskim letom vsak se moral vpisati v Sokola. Kaj, gospod učitelj, ali ste že prepričani, da bo tako? Mi starši ne! Vprašali pa bi vas, g. nadučitelj, kako ste prišli na to lepo mesto v Petrovče? Ali ne s pomočjo »klerikalov«, pri katerih ste prosili s sladkim licem in skrivljenim hrbtom za pomoč. Se še spominjate, kako ste leta 1921 na nekem volilnem zborovanju navdušeno klicali: »Danes so Petrovče črne (klerikalne) in ne bodo nikdar več!« Kaj pa so pokazale letošnje občinske volitve v Petrovčah? Ti »klerikalci«, toliko obsovaženi, so silno napredovali in imajo zopet svojega župana. Vaši oboževani JDSarji in samostojneži so zopet splavali s svojim županom po vodi in njihove ženske, ki so že težko pričakovale, da bi bile ge. županije ali vsaj ge. občinske svetovalke, pa bi jih bile skoro nateple, češ, saj nič ne znate, kaj se le vtikate v politiko. Mi krščanski starši, smo mirni ljudje, zato pa nas g. nadučitelj ne izzivajte več s svojim sokolskim znakom.

Dobrava pri Ormožu. Naša vas šteje 20 hišnih števil in spada pod občino Ormož. Ormožanci, to se pravi ormoški demokrati, nas poznajo pač ob času kakih volitev, sicer pa opravijo vse lepo sami brez nas, vse eno, če smo zadovoljni ali ne. Tako so upeljali električno luč na občinske stroške, bogme, da nas Dobravčane niso vprašali, akoravno naša vas ni deležna občinsko-električne luči, a plačevati jo moramo pa le. Ko bi takrat g. župan bil tako priazen kot je danes, ko vsakemu vroče stiskuje roko, bi nas vsaj vprašal poprej, če smo voljni za elektriko plačevati, od katere nimamo nobenega haska. Ko se je prodajala občinska zemlja, koje solastniki smo tudi mi, takrat g. župana tudi ni bilo k nam, da bi se pogovorili, če dovolimo prodajo. Naša občina je tako premožna, da bi lahko shajala brez doklad, katera pa bi znašala že 400 odstotkov, ako se ne bi prodala občinska zemlja (Amerika) in s kupnino plačali stroški upeljave elektrike in prezidava druge nepotrebne viničarije v tej draginji. Občinska hranilnica je šele prava samopaša demokratov in njihove banke v škodo občanov in kmečkega ljudstva celoga okraja, ki vlaga v njo denar mladoletnih. Hoče kmet ali obrtnik kakšno posojilo, ga navadno ne dobi, ker Hranilnica nalaga svoj denar drugod za trgovce, ki lahko plačujejo visoke obresti, kmet jih pa ne more plačati. Srce imate za siromake, pravite! Da, zakaj ste potem ravno ubogim delavcem zaradi malenkostne kazni odvzeli volilno pravico? Sebi je pa niste! Kaznovani zaradi navijanja cen so bili trije, iz volilnega imenika zbrisali pa ste samo enega, mar tretjega in največjega navijalca ne poznate? Je bil prejšnji občinski tajnik bogatin, da ste ga brez vzroka vrgli na cesto? Ko bi ne bilo dobrih ljudi, bi žena z otrokom gladu umrla v času, ko je bil njen mož pri vojaki. On pa ni kak Nemec, zaveden Slovenec je. To se vidi, kolikor vam je mar Slovenec, ki slučajno ni demokrat. Za koga pa ste vpeljali visoki občinski davek na vino? Za one, ki imajo vino doma, gotovo ne, prizadeti so le siromašnejši ljudje in okoličani. Kaka babilonska zmešnjava mora vladati šele na občini, da kmet, ki je vozil vino v jeseni 1922, še ni dobil plačane vožnje, ker gospodje pri občini glede pozabljenosti eden drugega prekašajo. To kar eden obljubi, označi drugi kot laž; kmet, ti pa le trpi in čakaj. Višek vse modrosti pa je izgovor: Klerikalci so krivi, te primite! So res klerikalci pečatili štacune, zaplenjeno blago znosili na občino in ga tam pokradli? In so potem bili klerikalci kaznovani na denarno kazn v 14 dni zapora zaradi navijanja cen? Kdo vas je rešil zaporne kazni? Kdo pa je pobiral pri županih podpise, da se vam štacuna odpre? Vse to ste že pozabili? Bržčas, sicer bi ne klatili po občini od hiše do hiše kot deseti brat in šuntali volilce proti klerikalcem, o katerih trdite, da so vsega krivi. Zapomnite si pa to-le: Volilci po svojih odbornikih in ne vi sami bodo določili, kdo bo župan, če vas drugi hočejo in izvolijo, je za vas lepo in častno, ni pa lepo in še manj okusno, ponujati sebe po občini, kot židov ponuja svojo staro šaro, kadar jo drugače prodati ne zna.

Ljubezenska tragedija v Medvodah. Samomori vsled ljubezni so v današnjih časih postali že redki. — Dogajajo se pa še tu in tam, kot nam dokazuje dvojni samomor mladega zaljubljenega para v Medvodah na Kranjskem. Kakih 15 minut od železniške postaje in par korakov od ceste je naletela neka deklica na trupli dveh samomorilcev, ki sta ležali zvezani skupaj z belo vrvo pod grmovjem. Mrtveca sta bila 24 letni brezposelni mesarski pomočnik France Jenko in 24 letna njegova ljubica, natakarka Frančiška Jegrišnik. Oba sta služila pri gostilničarju in mesarju Jesihu v Medvodah. Poleg trupel so našli štiri prazne steklenice, v katerih se je na hajal lizol in eno na pol izpraznjeno steklenico z ocetovo kislino. Poleg steklenic je ležalo poslovično pismo sledeče vsebine: »Vsem prijateljem in prijateljicam! Umrla sva čista in nedolžna, ne štejte nama najine smrti v zlo«. V smrt sta očividno šla vsled tega, ker je obema gospodar pred par dnevi odpovedal ter sta ostala na

cesti brez službe in sredstev. To je pripravilo oba v obup, v katerem sta izvršila samomor.

Železniška nesreča na kočevski progi. Na progi med Ljubljano in Kočevjem se je dogodila dne 1. avgusta t. l. pri postaji Čušperk težka železniška nesreča. Radi pokvarjenih osi na nekem vagonu je nenadoma skočilo iz tira osem vagonov tovornega vlaka ter se prevrnilo v 20 — 30 m globok jarek. Pri padcu so bili vagoni popolnoma razbiti. Materijalna škoda je zelo velika, nesreča pa je žal zahtevala tudi človeško žrtev. 35letni železničar Ivan Repenšek je padel skupno z vagoni v prepad; pri padcu je bilo njegovo truplo popolnoma zdrobljeno.

Prodaja sadja. Okrajni zastop v Ptuj prodaja letos sadje ob okrajnih cestah in pa vrbje v prodni jami v št. Lovrencu na Dravskem polju po naslednjem dnevnem redu: 1. V ponedeljek, dne 11. avgusta 1924 ob okrajni cesti Ptuj—Maribor, začeni ob 8. uri zjutraj od zgornjega Brega pri Ptuj proti Mariboru, isti dan ob enih popoldne ob okrajni cesti Hajdin—Račje, začeni od Sv. Kunigunde proti Hajdini in ob pol tretji uri ob okrajni cesti Hajdina—Pragersko, začeni od gostilne Graher na Hajdini proti Pragerskem. 2. V torek, dne 12. avgusta 1924 sadje ob okrajni cesti Ptuj—Rogatec začeni ob 8. uri od Sv. Roka na Bregu pri Ptuj proti Sv. Lovrencu na Dravskem polju in isti dan po tej prodaji sadja se pa prodaja vrbje v prodni jami pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. 3. V sredo, dne 13. avgusta 1924 ob okrajni cesti Turnišče—Cvelling, začeni ob 8. uri od gostilne pri »Suhi veji« v Pobrežju pri Sv. Vidu in isti dan ob eni uri popoldne na okrajni cesti Ptuj—Krapina, začeni od gostilne Gomilšek v Majbergu proti »Suhi veji« v Pobrežju. 4. V četrtek, dne 14. avgusta 1924 ob okrajni cesti Ptuj—Spuhlje, začeni ob 8. uri zjutraj od Rogozniškega mosta v Budini do kovača g. Faleža v Spuhlji, potem pa odtod proti Moškanjcem. Isti popoldan ob dveh pa ob okrajni cesti začeni v Dornavi proti Ptuj oziroma proti Rogoznici. Vsak združitelj ali kupec sadja mora isto takoj plačati ter je zanj naprej za kupljeno sadje odgovoren in si ga lahko vzame kadar se mu poljubi, pač pa je odgovoren za vsako poškodbo drevja, katera se napravi pri odjemanju sadja.

Ljutomerski mladinski pevski zbor priredi v nedeljo, dne 24. avgusta v telovadnici narodne šole v Ljutomeru pod vodstvom učitelja Zacherla koncert v prid Podpornemu društvu. Na to prireditev se opozarjajo domača in okoliška društva. Natančnejši spored sledi.

Največji zvon v naši škofiji. Te dni bo ulila mariborska trdka »Zvonoglas« doslej največji zvon v naši škofiji, ki bo tehtal 3000 kg in bo zvonil v Rečici ob Savinji. Dan ulivanja tega velikana bomo naznanili v našem listu.

Varčnost v Sloveniji. Po statističnih podatkih, ki so izšli v Beogradu, je razvidno, da se v Sloveniji izmed vseh pokrajin naše države največ varčuje. V prvi četrtini letošnjega leta je bilo vloženo v Sloveniji v hranilnice in banke nad 16 milijonov prihrankov.

Dnevne novice.

Kaj je z obleko poštinih uslužbencev? Že pred enim mesecem smo se informirali pri gospodarskem odseku poštne direkcije, kaj je z službeno obleko poštinih uslužbencev. Za odgovor smo dobili sledeče: »Zimska obleka leži že dalje časa v Ljubljani, letno pa pričakujejo vsaki dan, da bode doposlana od trdke, katera jo izdeluje in bode potem obojna razposlana in razdeljena. V slučaju, če bi letna obleka ne došla v par dneh v Ljubljano, tedaj se bode pa pričelo z razdelitvijo zimske. Po tem zatrdilu sošne direkcije je dotični delegat dobl zaupanje, da bo vsak uslužbenec v teku enega tedna dobil vsaj en del po zakonu pripadajoče obleke. Minulo je že mesec dni, a obljuba je ostala obljuba. Potom službenega lista št. 51 od leta 1920 pod št. 53.103 V se je odredilo, da se morajo vsi znaki, ki spominjajo na bivšo Avstrijo, od službene obleke odpraviti, kar se je tudi z veseljem zgodilo. Dalje piše peti odstavek tega odloka, da bode občutno kaznovan, kdor se tej odredbi ne bi pokoraval, ker so le uslužbenci krivi, da občinstvo še zmirom napada poštno upravo, češ, da ona ne stori ničesar za svoje uslužbence in da je samo ona kriva, če tiče poštini uslužbenci vedno še v bivših avstrijskih uniformah. Vprašamo, kdo je pa danes kriv, da hodijo poštini uslužbenci v vseh barvah, razdrapani in raztrgani po mestih in deželi? V poštne ministru se je leta 1921 meseca aprila izdelal predpis o službeni obleki pod št. 33.775. Uvod omenjenega pravilnika pravi: »Namen službeni obleki je ta, da se dajo po nji poštini in brzojavni nameščeni spoznati, oziroma razlikovati v službenem poslovanju. Dalje pravita v čl. 1 predzadnji in zadnji odstavek: »Posamezni kosi službene obleke se ne smejo nositi hkrati s civilno obleko, če se

Že 38 let je

SARGOV

KALODONT

ZOBNA KREMA

nenadkovno dobro!

jim pozna, da so od službene obleke. Uradni predstojniki so odgovorni zato, da je zunanost podrejenih slug, ne samo taka kakor predpisi veleajo, ampak tudi spodobna. Cl. 7, drugi odstavek, se glasi: »Zimska obleka se deli novembra, letna pa meseca aprila. Obutev se deli meseca novembra.« Na podlagi odloka poštne direkcije št. 40213 V 1921 je tudi odredeno, da predstojniki letno po dvakrat pregledajo obleko. Vse te obljube, predpisi, naredbe in odredbe so ostale na papirju, izjemoma nekaterih direktij, kakor n. pr. zagrebska direkcija je že pred dvema mesecema razdelila obleko. Vprašamo se pa, kaj bi se zgodilo z uslužbencem, če bi prezrl ali kršil kakšno odredbo ali pa zakon? Kakor smo že omenili, da se deli službene obleke ne smejo nositi s civilno. Obče znano je, da je službena obleka iz jako slabega blaga in povrh sploh ne drži več nobenega šiva. Kaj naj potem uslužbenec obleče? Obleko dolguje poštna uprava že za delj časa nazaj. Kljub temu, da se vsako leto zahteva mera za obutev in obleko, moramo naglašati, da še do danes sploh nobeden v Sloveniji ni prejel v pravilniku predpisanih čevljev. Tudi predstojniki uradov ne pregledujejo več obleke, ker ne vedo kaj poročati. Pripomniti še moramo, da je pod Avstrijo imel skoraj vsak uslužbenec po dve do tri lepe in snažne obleke iz finega in močnega blaga. Beležiti pa tudi moramo, da je n. pr. za celo Spodnje Štajersko izdelovala obleko za poštne uslužbence mariborska kaznilnica, katera je delala po pravi meri in je imela tudi lepi kroj. Zdaj izdelujejo obleko privatne tvrdke po vojaški meri tako, da mora skoraj vsaki sleherni obleko pustiti predelati na lastne stroške. Seveda imamo tudi tukaj ljudi, ki hočejo nekaj zraven zaslužiti. Upamo, da bo naša nova vlada, ki je prevzela težka bremena, sčasoma če že ne zboljšala, pa vsaj vrnila nam prejšnje pravice ter odpravila veliko krivico, da se predpisi proti uslužbencem drakončno izvajajo, za uslužbenca pa puščajo v nemar.

Napad orjuncv na redakcijo. Minulo soboto so izvršili orjunci v Osijeku napad na redakcijo lista »Die Drau.« Trije člani orjuncv so vdrli v uredništvo ter začeli pretepati urednika Selingerja. Napadeni se jim je postavil v bran ter pregnal s pomočjo svojega sina orjuncv. Redarstvo je začelo takoj zasledovati napadalce ter dvojico že aretiralo. Napad je bil izvršen radi nekega članka, katerega je posnela »Die Drau« po »Slovincu« in v katerem se ostro napada bivši režim.

Važno za invalide in vojne vdove. Zadržne čase so dobili nekateri vojni invalidi in vdove od Specijalnega sodišča v Beogradu odlok, da so reducirani. Vsi reducirani — to so vojni invalidi, vdove in sirote — imajo pravico da zamorejo postopanje glede svoje zaščite obnoviti, t. j. da vložijo čisto novo prijavo s ponovnimi dokazi posebno glede vzroka, ki je naveden v odloku Specijalnega sodišča. Oni pa, ki so odloke že prejeli, pa brez navedbe vzrokov redukcije, naj vložijo obnove in jih podkrepijo z vsestranskimi in najobširnejšimi dokazi glede zaščite. To postopanje se mora vršiti v smislu par. 27 začasnega invalidskega zakona, t. j., da se prijavi za pregled pri svoji občini, ki mora izpolniti za to predpisano tiskovino in zahtevati od onega, ki je prijavlja, vse dokaze o vojaški službi, vzroku in vrsti nesposobnosti. V prijavi se lahko tudi navedejo, ako jim manjkajo dokazi, dve priči, ki bosta lahko prisegli (po čl. 41 invalidskega zakona). Razločevati pa je treba dobro odloke Specijalnih komisij in Specijalnega sodišča. Šele drugi so merodajni za redukcijo. S prvimi se samo do končne odločbe ustavi pokojnina. Proti prvim odlokom se tudi ne more zahtevati obnove, ker še niso končno veljavne. Plenarna seja Središnjega odbora je sklenila, da morajo vsi člani, ki prejmejo odloke od Specijalnega sodišča, vložiti obnove v roku treh mesecev. V slučaju, da kaka občina nima več takih tiskovin, mora uradno zaprositi za nje in za navodila invalidskega odseka v Ljubljani. — Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor.

Iz vojne akademije. Konkurs za vsprejem gojencev v rižjo šolo Vojne akademije podaljšuje se do vstevši 27. avgusta tega leta.

Borbe s komiti. Ob bolgarski meji so začele komitske bande na mnogih krajih udirati na naš teritorij. Nedavno se je posrečilo našim varnostnim oddelkom obkoliti tako četo in v ogorčeni borbi, v kateri je delovala tudi naša artilerija, se je posrečilo komite pobiti. Za maščevanje so sedaj napadli komiti neko mesteco v kočanskem srezu. Tu je bil ravno sejem, ko so začeli komiti med ljudi metati bombe. Ubili so našega četniškega vojvodo Sokolarskega, nadalje dva kmeta in štiri žene. Po tej akciji so se banditi umaknili nazaj čez bolgarsko mejo.

Toča v Hercegovini. Glavni in pravzaprav edini pridelek hercegovinskega kmeta sta tobak in grozdje. Obema grozi vsako leto običajna nevarnost od suše, ki tudi letos ni teh krajev pošteđila. Sedaj pa je nesrečne kmetovalce udarila še strašnejša šiba — toča, ki je skoro pol dežele zabilala. Kmetje trpijo velikansko škodo zlasti radi tega, ker letos nimajo tobaka zavarovanega, kar je bilo druga leta običajno.

Nova imena mest v Vojvodini. Mesti Madoš in Pardan, koje nam je odstopila Rumunija, sta izpremenili svoji imeni. Madoš se sedaj imenuje po pesniku Joši Tomiču, Tomičevo, Pardan pa je dobil ime po bivšem zunanjem ministru Ninčiču, ter se za naprej imenuje Ninčičevo.

Trgatev v Banatu. V Vršču se je vršil sestanek banatskih vinogradnikov. Na sestanku se je ugotovilo stanje banatskih vinogradov, ki sedaj kažejo na zelo povoljno trgatev. Računajo, da bodo v Banatu pridelali 400 tisoč hektolitrov vina.

Jovo Čaruga kaznovan. Čaruga je v ječi kljub strogu nadzorovanju vendar našel način, da si je dopisoval s svojimi tovariši. Sodišče ga je sedaj za ta prestop kaznovalo z desetdnevni trdim ležiščem in po-

stom. Odzete so mu tudi knjige in časopisi ter deset dni ne bo ničesar smel čitati. Končno so mu še odvzeli blazino, katero mu je darovala njegova teta.

Število konj v naši državi. Leta 1919 je bilo v naši državi 1.008.980 konj, do leta 1923 se je pa to število povečalo na 1.034.140. V severni Srbiji je bilo tega leta 75.235 konj, v južni Srbiji 79.143, v Hrvatski in Slavoniji 337.657, v Vojvodini 280.220, v Sloveniji 49.748, v Dalmaciji 23.883, v Črni gori 9.916. Na vsakih 100 prebivalcev pride v naši državi 9 konj. Največ konjev poseduje Hrvatska in Vojvodina, najmanj pa Črna gora.

Park lokomotiv. Naše železnice razpolagajo z 1707 normalno tirnimi lokomotivami, 406 lokomotivami za ozki tir, 1007 lokomotiv pa je izven prometa. Normalno-tirnih vagonov je v prometu 230.896, ozkotirnih 16.087, izven prometa se nahaja 4860 vagonov.

Fordova tvornica avtomobilov. Največji tovarnar avtomobilov na svetu, Ford, namerava zgraditi v naši državi tovarno, v kateri bo izdeloval avtomobile. Baj je že kupil v mestu Rumi v Slavoniji zemljišče od grofa Pejačevića. Za delavce in njihove obitelji namerava Ford po amerškem sistemu zgraditi velike kolonije.

Premog v Dalmaciji. V bližini Drniša v Dalmaciji so odkrili velike sklade premoga. Komisija, ki je žele preiskala, je ugotovila, da je premog prvovrstne kakovosti. Z eksploatacijo novih premogovnikov se bo začelo v najkrajšem času. Najdba premogovnih žil je za Dalmacijo velikanske važnosti, ker je dosedaj morala premog za parobrode in železnice uvažati iz notranjosti države.

Promet potniških vlakov. Počasnši s 7. avgustom 1924 vozila na progi Maribor gl. kol.—Pragersko—Ptuj dnevno redno potniška vlaka št. 715 b-812 b in 813 b-722 b. Potniški vlak št. 715 b-812 b odhaja iz Maribora gl. kol. ob 11. uri 30 minut ter prihaja v Ptuj ob 12. uri 46 minut. V obratni smeri pa odhaja vlak št. 813 b-722 iz Ptuja ob 13. uri 15 minut ter prihaja v Maribor gl. kol. ob 14. uri 23 minut.

Draga moja! Odkar delam po Tvojem nasvetu juho s pomočjo »Juhana«-a, uživam glede kuhanja največjo zadovoljnost svojega soproga. Imenuje me prvakinjo vseh kuharic! 949

ZA MLADINSKA DNEVA V MARIBORU.

Gledališka predstava v Narodnem gledališču. Ljudski oder v Mariboru vprizori ob priliki dekliškega dne v soboto, dne 9. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Narodnem gledališču F. S. Finžgarjevo »Našo kri.« Vstopnice so na prodaj pri gledališki blagajni, v soboto pa se bodo dobile tudi v pisarni pripravljalnega odseka, Aleksandrova cesta 6 I in zvečer pri dnevni blagajni. Sedeži so od 13 do 40 din., stojišča pa samo za udeležence z izkaznicami po 3 din. Udeležence dekliškega dne opozarjamo izrecno, da ne zamudijo prilike posetiti to predstavo.

»Naš dom« izide za mladinska dneva v posebni številki. Vsebinska bo zelo važna za voditelje in odbornike naših organizacij, pa tudi vsakdo drug ga bo čital s pridom. »Naš dom« se naroča pri upravi v Mariboru, Aleksandrova cesta 6 I, soba št. 12.

Iz Maribora

SEJA MARIBORSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Poročilo župana.

Po stari navadi, se je začela seja dne 1. avgusta vsled netočnosti obč. svetnikov ob 8. uri, mesto ob 7. Po otvoritvi začne gospod župan s svojim poročilom:

Razstavni odbor je vložil prošnjo, da dovoli občina uporabo enega dela Prešernove ulice za obrtno razstavo. Prošnji se ugotovi in Prešernova ulica bo med Aleksandrovo in Razlagovo cesto za časa razstave za promet zaprta.

Pogodba med pokojninskim zavodom in mestno občino glede stavbinskih parcel na Kralja Petra trgu se ponovno spremeni. Po novi pogodbi si pridržijo občina pravico nezazidane parcele odkupiti nazaj po prodajni ceni.

Podražitev električnega toka. Med mestnim električnim podjetjem in nekaterimi mariborskimi tovarnarji je obstajala pogoda za dobavo električnega toka po minimalni ceni. Letos je sklenila občina cenovno zvišati, na kar ti konzumenti niso pristali ter je prišlo do tožbe. — Občina je v tožbi zmagala in sodišče je dovolilo 24 kratno zvišanje dosedanjih tarif. — Mariborska občina namerava tožiti elektrarno v Fali radi kršitve pogodbe. — Proces je bil odložen za toliko časa, dokler ni bila končana tožba z velekonzumenti. Sedaj se bo skušalo še enkrat doseči sporazum s Falo. Poseben odsek bo razpravljal o pogajanjih, ki se bodo vršila v kratkem.

Razpust društva »Theater und Kasinoverein« je notranje ministrstvo potrdilo; rekurz omenjenega društva je zavržen in društveno premoženje pripade definitivno mariborski občini. Gospod župan bo sklical posebno enketo, ki bo razpravljala o uporabi občini pripadlega premoženja ter o natančnem delovnem načrtu gledališča.

Novi davki. Za pokritje stavbenega posojila, katerega je dobila občina pri Hipotekarni banki, je potrebno upeljati nove davke. Sklene se pobirati davek od tovrnega blaga, ki se v teži nad 100 kg natovarja ali iztovarja na mariborskih kolodvorih. Od davka je izvzeto vino, sol, državne pošiljatve, pivo, ročna prtljaga in blago, ki se preklada radi carinjenja.

Vprašanje o inozemskih dolgovih mariborskega mesta se reši na ta način, da bo te dolgove prevzela Mestna hranilnica. Še iz predprejate dobe dolguje

Maribor različnim zavodom v Avstriji okroglo 550 tisoč dinarjev.

Bahun interpelira. Ker ne mine nobena občinska seja brez Bahunove interpelacije, so se očka tudi to pot zagnali ter si zaenkrat vzeli na muho obč. svetnika g. Weixla. Očita mu, da se je samolastno vselil v stanovanje bivšega vodje mestnega električnega podjetja, g. inž. Toplaka. Župan izjavi, da mu o tej zadevi še ni ničesar znano, navzoči g. Weixl pa Bahunove obdolžitve odločno zavrne.

Poročila odsekov.

Vprašanje prostorov ženskega učiteljskega postaja zopet važno, ker je občina tozadevni proces izgubila. Če ostane v posloplju učiteljske, se bo morala opustiti drž. trgovska šola, ki je ob sedanji nadprodukciji učiteljev vsekakor bolj potrebna, nego učiteljske. Občina se bo ponovno pogajala ter skušala doseči ugodno rešitev.

Reorganiziranje tržnega prostora. Na zadnji seji je predlagal svetnik Bahun, da naj se reorganizira tržni prostor na Glavnem trgu po načrtu, katerega je predložil. Po kratki debati obč. svet njegov predlog odkloni. Na predlog odseka se sklene na trgu postaviti javno tehtnico, kjer se bo proti majhni odškodnini ponovno tehtalo kupljeno blago, tako, da bo vsaka prevara od strani prodajalcev izključena. Reorganiziranje tržnega nadzorstva se uredi na tajni seji.

Zakup mestne mesnice, v kateri se prodaja meso po znižani ceni za revnejše sloje, se odda mesarjema gosp. Vlahoviču in g. Uršiču. Meso morata prodajati za 20 odstotkov ceneje kot drugi mesarji.

Pomenljiv jubilej. Danes so se zbrali v mariborskem stolnem župnišču jublanti, ki praznujejo pomenljiv jubilej. G. stolni župnik Franc Moravec je povabil v svojo gostoljubno hišo svojih devet tovarišev, ki bodo v najozjem krogu tovariške ljubezni proslavili 35letnico mašniškega delovanja v javnosti. Pri tem jubileju praznuje g. stolni župnik poleg 35letnice duhovniškega pastirovanja še 20letnico, odkar je župnik stolne župnije v Mariboru. G. izvanredni jubilant Franc Moravec se je rodil leta 1864 pri Veliki Nedelji in bil posvečen dne 16. julija 1888. Kaplanoval je pri Mali Nedelji, pri Sv. Petru v Gornji Radgoni, vikar je bil v Ptuj in od tamkaj je prišel za župnika k Sv. Lovrencu na Pohorje. Od Sv. Lovrenca je bil pozvan za kanonika in stolnega župnika v Maribor, kjer deluje na občno zadovoljnost do danes. Pod gostoljubno streho g. jublanta stolnega župnika bodo praznovali 35letnico uspešnega pastirovanja med dobrim slovenskim ljudstvom, inteligenco in mladino sledeči gg. jublanti: dr. Anton Medved, lonsignor in profesor; Ivan Vreže, profesor v Mariboru; Ivan Rotner, dekan v Skaljah; Martin Medved, dekan v Braslovčah; Stefan Pivec, dekan v Vuzenici; Josip Cerjak, dekan in kanonik v Slov. Bistrici; Peter Zadavec, župnik pri St. Lenartu pri Veliki Nedelji; Josip Gunčer, župnik pri St. Mihelu pri Mozirju; Franc Ogrizek, penzionirani župnik. Nad vse uglednim, delavnim in požrtvovalnim gg. jubilantom kliče tudi uradništvi »Straže« in »Gospodarja« svoj krepki, odkritosrčni in iz srca udani: Bog Vas živi še na mnoga leta v sedaj na novo poživljeni Jugoslaviji!

Nas bo dobro pomnil! Denuncijsko-efijaltska zadeva med nami in dr. Ravnikom še dolgo ni končana. Zvedeli smo, da se je mudil mariborski advokat dr. Ravnik v Beogradu po končanem zborovanju glavnega odbora radikalne stranke do zadnjega četrtka. V četrtak je še le stopil na mariborska tla in se orientiral, kako in kaj misli o njegovem denuncijsstvu in izdajstvu pošena slovenska javnost, ki ni radikalna kakor na primer koroška poturica dr. Ravnik. Zvedeli smo o dr. Ravniku, da je baš on na Koroškem pojedel dokaj farovškega kruha in se najrajši gibal v duhovniški družbi in sedaj je kot radikalni uskok v Beogradu denunciral Pašiču in radikalom slovensko duhovščino na tako podel način, da so se nad tem ovadustvom zgražali srbski radikali, ki so sicer precej dovzetni tudi za večje doze efijaltstva. To veliko dozo ovadustva je razprodal v Beogradu koroški Slovenec dr. Ravnik, ki je advokat v Mariboru in po največ živi od kmetskega zastopstva, od stanu, iz katerega je izšla slovenska duhovščina, katero je na tako podel način denunciral Srbom slovenski advokat dr. Ravnik. Smo že pozvali v »Straži« in »Gospodarju« celotno slovensko pošeno javnost, naj si dobro zapomni Judeža dr. Ravnika in se ga skrbno ogne kar se tiče pravnega zastopstva. Zvedeli bomo ime vsakega Slovenca, ki se bo dal pri mariborskem sodišču zastopati od dr. Ravnika in ga bomo na debelo pribili kot nezavedneža, ki podpira izdajico slovenstva in podlega denuncijanta dr. Ravnika. Človek, ki je brez pritiska in samo radi koritarstva pokleknil pred Pašiču in pred glavnim radikalnim odborom radikalne stranke iz lastnega nagiba odpri koš efijaltstva, ne zasluži drugega, kot Kajnov žig in ta je: Pošten in zaveden Slovenec, izogni se ga in to baš radi tega, ker je kot sin koroške matere pljuval na slovenstvo in svetinje slovenstva! Nalogo, ki smo prevzeli glede dr. Ravnika, bomo točno in natančno vršili. (Dr. Ravnik je advokat v Mariboru in ima svojo pisarno v hiši nasproti sodnijskemu posloplju.)

Samomor radi redukcije. V petek zvečer je v Mariboru izvršil samomor upokojeni strojevodja August Nest. Bil je že dalje časa silno potri, ker je bil upokojen baje radi neznanja slovenskega jezika. Na usodni dan je obhajal ravno svoj 49. letni rojstni dan in ko je zvečer odšel od doma, je mislila žena, da gre v gostilno. Čez dobro uro pa je začel domači pes močno lajati na vrtu in ko je šla žena gledati, kaj je, je našla svojega moža mrtvega na tleh pod drevesom. Pes je našel svojega gospodarja obešenega na drevesu in se je vspenjal

po njem, dokler se vrv ni utrgala in mrtvec padel na tla.

Pazite na hišne vodovodne inštalacije. Na mestni magistrat mariborski je v zadnjem času vložilo več hišnih posestnikov prizive radi predpisa pristojbine za večjo porabo vode. Uradna preiskava je v vseh slučajih dognala, da je povzročil večjo porabo ter tudi nepotrebno izgubo vode pokvarjen hišni vod, ker kaže vodomerni tako izgubo vode, hišni posestniki pa trpijo s tem veliko škodo, ker morajo glasom par. 5 zak. z dne 26. nov. 1901, d. z. l. št. 86, porabo vode po vodomernu plačevati. Po par. 11 veljavnega vodovoda, reda je dolžan vsak posestnik vzdrževati svoj vodovod na lastne stroške v dobrem stanu. Če hišni posestniki teh predpisov ne upoštevajo, vendar jamčijo gl. par. 12. v. r. mestni občini za vse nastale poškodbe, potemtako tudi za vsako izgubo vode, katere stroški, kot je znano, zamorejo precej visoko narasti. Hišni posestniki se morejo ščititi pred takimi neprilikami, če vsaki teden redno kontrolirajo vodomere. Ako se pri tem pokaže izvanredno velika poraba vode, mora hišni posestnik dati takoj po privatnem inštalaterju preiskati svoj vodovod z vsemi iztoki.

Jesenski velesej v Pragi se vrši od 21. do 28. septembra, na katerega opozarja Trgovski gremij vse tukajšnje interesente. Vizum potnega lista od čl. oblasti ni potreben, ker ga nadomestuje sejmska izkaznica. — Izkaznice po 20 D se dobe pri konzulatu ČSR. v Ljubljani in upravičujejo obiskovalce do raznih ugodnosti, predvsem do 33 odstotnega popusta na velesejmu itd. Za blago, namenjeno razstavljenju, je na čl. železnicah 50 odstotni popust.

Industrijsko-obrtna razstava v Mariboru od 15. do 28. avgusta 1924. Prijavnice se še sprejemajo, dokler je še kaj prostora na razpolago, vendar pa le še do dne 6. t. m. Torej, kdor se še misli kot razstavljalet udeležiti, naj takoj prijavnico vpošlje. — Delo na veseličnem prostoru se je pričelo in se nadaljuje s polno paro, tako da bo vse pravočasno dogotovljeno. Na veseličnem prostoru se oddajo še nekateri prostori za prodajo okrepčil, reklamni prostori, prostori za plakiranje se oddajo po ceni interesentom, ki naj se do 8. t. m. zglasijo v pisarni razstave. Zatvoritev Prešernove ulice. Kakor lansko leto, se zatvori tudi letos Prešernova ulica, tako da bo tvorila razstava samo en objekt. Z zatvoritvijo se je pričelo v soboto. — Oficijski lepak. Z razpošiljanjem ličnega lepaka se je danes pričelo. Vse tvrdke naproša uprava, da istega na vidnem mestu razobesijo, če je mogoče v izložbeno okna. — Letošnji razstavniki prostori obsegajo deklislo meščansko šolo in dvorišče, poslopje, vrt dnevnega zavetišča, vrt Dijaškega doma in Prešernova ulica. — Vse informacije daje radevolje pisarna razstave Cankarjeva ulica 5, šola, prtiličje.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

36

In stare rane so se odprle —

Spomnil se je pekočega ponižanja, grenke prevare —

Dva dijaka VII. in IV. realke iščeta za šolsko leto stanovanje s prehrano. Naslov pove upravništvo. 442 2—1

Sprejem več dijakov na stanovanje in hrano. Električna luč. Naslov v upravništvu. 441 2—1

Sprejme se starejši kovaški pomočnik, ki je zmožen vsakega dela kakor tudi podkovanja konj. Naslov v upravništvu.

Dobropeljana gostilna, novozidana z novim inventarjem in posestvom, pri cerkvi, pol ure od Maribora, v hiši tudi pripravniki prostori za trgovino, se vsled družinskih razmer prodaja. Poleg tega sta še 2 posestvi z 9 in 4 orali na prodaj. Naslov v upravi lista. 436

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hlače in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinejše vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor Vetrinjska ulica št. 15. 319

Drva in premog

trboveljski nudi in dostavlja najceneje na dom
Branko Mejovšek, Sodna ulica 17, telefon 409.

XV.

Chauvelin.

Robespierre je mirno čakal.

Prav nič se mu ni mudilo. Čisto ravnodušno bi bil sedel poleg molččega Chauvelina tudi do ranega jutra in gledal, kako se njegova žrtev zvija pod težo neljubi spominov iz preteklih dni.

Nikakor se ni neukrotljivi vodja revolucije bolje zabaval ko kadar je gledal človeka, ki se bori z brezupnim položajem in čuti, da se mu pogubna zanka tesneje in tesneje ovija krog vratu.

In ko se je Chauvelinu njegovo gladko čelo zabrizgalo nagubalo in ko so se njegovi tenki suhi prsti nervozno stisnili v pest pred njim na mizi, je Robespierre zadovoljno vzdihnil, se naslonil nazaj na stolu in s prijaznim smehljajem dejal:

»Saj priznate, državljani Chauvelin, da je tak položaj, za nas nevzdržen —?«

In ko Chauvelin ni odgovoril, je nadaljeval s slišno ostrejšim poudarkom:

»— in kako grenka je zavest, da bi tega človeka lahko že zdavnaj imeli pod guillotine, če bi ne bili vi preteklo leto ustrelili — takega strašnega kozla!«

Robespierrov glas je bil trd in presunljiv kakor nož, o katerem je tako rad govoril.

Pa Chauvelin je molčal. Kaj bi naj bil tudi odgovoril?

»Dravljani Chauvelin, — kako hudo pač sovražite tega človeka!«

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter.

Maribor, Dravska ulica 13.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaškimi odpadki in vilitino.

Trgovina

Martin Šumer

≈ Konjice ≈

priporoča veliko izbiro raznega manufakturnega ter drugega blaga po jako ugodnih cenah ter je za došlo sezono vsakemu dana priložnost, da si pri nakupu oblačila dosti prihrani. 737 50—1

Agitirajte
za
naš tisk!

EDINO

JUHAN

NADOMESTI IN PREKOSI OKUS IN REDILNOST MESA V HRANI.

Tedaj šele je Chauvelin pretrgal trdovratni molk.

»Hudo —!« je dejal z nedvomno vnetostjo.

»Čemu pa se torej ne potrudite, da bi popravili pogrešek, ki ste ga lani storili?« je vprašal Robespierre nedolžno. »Republika je mnogo potrpežljiva z vami, državljani Chauvelin, in vam je do skrajnosti prizanašala —! Pač zato, ker je uvaževala vaše številne zasluge ter vaš dobro in splošno znani patriotizem. — Toda sami veste, je pridejal pomenljivo, »da brezposelnih postopcev ne potrebuje!«

Chauvelin se je iznova ogrnil s svojo neprodinno, mračno molčečnostjo. Robespierre je naredil zadnji poskus, da bi ga vzdramil.

S svojo značilno nedolžnostjo je nadaljeval:

»Če bi jaz bil v vaši koži, državljani Chauvelin, nič ure bi ne izgubil, — nemudoma bi se maščeval za ponižanje in za neuspehe —.«

»Ali sem imel kedaj priliko —?«, je tedaj zavreč Chauvelin s slabo prikrito razdraženostjo. »Kaj pa naj storim — sam in brez moči? Vojno stanje je med Francijo in Anglijo. Saj ne smem na Angleško, če me ne pošljete tja izrecno in službeno. Godrnjate in se jezite ted in če je bila tista prokleta »Dušica« spet kje na delu in če vam je izmaknil par tucatov aristov prav iz pod noža guillotine, — pa škripate z zobmi in preklinjate, ukrenete pa ničesar pametnega in odločnega, da bi ujeli in pobili sitnega Angleža in njegove pomočnike.«

(Dalje prihodnjik.)

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—1. 107

Poskusite samo

in boste prepričani, da Vam za Vašo staro železo, litino (Guss), kosti, papirne in krojaške odpadke plača najboljše cene

veletrgovina s surovinami

IVAN SLUGA, MARIBOR,

Tržaška cesta 5.

Telefon št. 460.

Istotam večja množina dobro ohranjenih obrobov na prodaj. 440

Cerkveni zvonovi

iz Böhler-jevega specialnega jekla.

Neprekosljava lepota zvoka, polni ton in čisto uglašani. Neomejena trpežnost, nobene nevarnosti za prelom ali druge poškodbe. Uglaševanje tudi z bronastim zvonovom. Dobavljamo vedno iz skladišča po najnižjih cenah, vključno prevoznina do meje in jugoslov. uvozna carina. Glede trpežnosti zvonov, trajnosti višine glasu in čiste uglašnosti dajemo na željo večletne garancije. Zahtevajte torej brezpogojno prospekte in proračune od

Gebr. Böhler & Co., Aktiengesellschaft.

Wien I., Elisabethstrasse 12.

357 5—1

MAGGI-jeva zabela dopolnjena za 25 do 50 odstotkov ceneje!

Ne zavržite torej Vaše izpraznjene MAGGI-jeve steklenice, temveč pustite si jo od Vašega trgovca po znižani ceni zopet napolniti. — Za to so pripravne samo MAGGI-jeve steklenice št. 0, 1, 2 in 3.

Pazite na to, da se Vaša seboj prinesena prazna steklenica samo iz te velike MAGGI-jeve steklenice dopolni.

CIRKUS COSSMY

Samo nekaj dni!

Tomšičev drevored!

V sredo, dne 6. avgusta 1924 ob 8. uri zvečer

slavnostna otvoritvena predstava!

Vse drugo na dnevnih plakatih